

LIETUVOS BANKAS

Lietuvos Respublikos Seimo
Biudžeto ir finansų komiteto nariams

2019-10-21 Nr. S 2019/(22.9-2202)-12-5518

DĖL PARLAMENTINIO TYRIMO IŠVADŲ OBJEKTYVUMO

Norėtume dar kartą atkreipti Jūsų dėmesį į parlamentinio tyrimo¹ metu Lietuvos banko teiktą informaciją. Lietuvos bankas 2018–2019 m. Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komitetui (toliau – Komitetas), atliekančiam parlamentinį tyrimą, keletą kartų teikė įvairius faktus, ekonomistų skaičiavimus ir tyrimus, taip prisidėdamas, kad parlamentinis tyrimas kaip galima geriau nustatytų krizės veiksnius ir aplinkybes. Apgailestaujame, bet iš viešojoje erdvėje pasirodžiusių svarstymų apie preliminarias tyrimų išvadas atrodo, kad į Lietuvos banko pateiktą informaciją nebuvo atsižvelgiama. Manome, kad Lietuvos banko teikta informacija yra itin svarbi, kad parlamentinis tyrimas būtų pagrįstas ne nuomonėmis ar interpretacijomis, bet objektyvia informacija ir duomenimis. Todėl norime dar kartą atkreipti dėmesį į Komitetui siūstus faktus ir tyrimų medžiagą.

Viešuose komentaruose apie parlamentinio tyrimo eigą parlamentinio tyrimo vykdytojai neretai eskalavo Lietuvos banko tarnautojų 2012 m. spalio mėn. parengtą darbinę diskusijoms ir komentarams skirtą analitinę pažymą „Paskolų kainodaros trūkumai, galimos alternatyvos ir makroprudencinės priemonės“². **Norime dar kartą priminti, kad šioje analizėje pateiktos rekomendacijos ir siūlymai buvo skirti tik vidaus diskusijoms ir komentarams³, dėl šių priešasčių ir siekiant inspiruoti diskusiją tekste nevengta ir laisvesnio interpretavimo bei diskutuotinių teiginių.** Pabrėžiame, kad kai kurių parlamentinio tyrimo autorių viešojoje erdvėje minimi selektyvūs teiginiai ar iliustraciniai skaičiavimai iš minimos Lietuvos banko analitinės pažymos yra paviršutiniški, padaryti su prielaidomis. Jų tolesnis eskalavimas yra klaidingas ir klaidinantis.

Papildoma faktinių duomenų analizė paneigia tiek viešojoje erdvėje, tiek ir aukščiau paminėtus apytikslus skaičiavimus dėl galimų gyventojų išlaidų, susijusių su maržų pokyčiais. Atsakinėdamas būtent į Komiteto užduotus klausimus, Lietuvos bankas surinko papildomus bankų mikroduomenis ir Komitetui išsiuntė patikslintus skaičiavimus⁴ dėl paskolų, kurių valiuta krizės laikotarpiu buvo pakeista iš litų į eurus, maržų pokyčių ir su tuo susijusių išlaidų gyventojams.

Šis tyrimas atskleidė, kad:

- 1. Paskolos valiutą krizės metu galėjo keisti apie 12,5 tūkst. skolininkų.**
- Paskolos valiuta yra viena iš esminių sutarties sąlygų, todėl ją keičiant kliento rizikingumas turėjo būti įvertinamas iš naujo, dėl to galėjo būti nustatyta kitokia marža.
- 3. Trečdaliui 2008–2010 m. paskolos valiutą keitusių vartotojų kredito marža nepakito ar net sumažėjo ir tai leidžia daryti išvadą, kad maržos dydis pakeitus valiutą, visų pirma, priklausė nuo to, kaip keitėsi konkretaus skolininko rizikos lygis.**
- Keitusiesiems paskolos valiutą 2009 m. paskolos marža didėjo vidutiniškai 1,6 proc. p., o paskolos valiutos nekeitusiems, bet kitas sutarties sąlygas keitusiems skolininkams paskolos marža kito panašiai – didėjo vidutiniškai 1,1 proc. p.
- 5. Paskolos valiutos pakeitimas iš litų į eurus vartotojams leido susimąžinti finansinę naštą sunkiausiu laikotarpiu** – per 2009 m. jie vidutiniškai galėjo sumokėti beveik tris kartus mažiau palūkanų nei tuo atveju, jei paskolos valiuta būtų likusi litais.
- Gyventojai, kurie krizės laikotarpiu pakeitė paskolos valiutą, per 2008–2018 m. iš viso galėjo sumokėti apie 121 mln. Eur palūkanų – beveik tiek pat, kiek būtų sumokėję

¹ Parlamentinis tyrimas dėl vietinių ir regioninių veiksnių ir aplinkybių, lėmusių 2009–2010 metų krizės Lietuvoje reiškinius ir viešųjų finansų būklę, įskaitant viešojo sektoriaus skolos dydį ir šios skolos valdymo sąnaudas.

² [https://www.lb.lt/uploads/documents/files/2012-10_TARNAUTOJU%20POZICIJOS_Busto%20paskolu%20kainodaros%20alternatyvos\(1\).pdf](https://www.lb.lt/uploads/documents/files/2012-10_TARNAUTOJU%20POZICIJOS_Busto%20paskolu%20kainodaros%20alternatyvos(1).pdf)

³ Šios analitinės pažymos tituliname lape nurodyta: „Šioje analitinėje pažymoje pateiktos rekomendacijos ir siūlymai skirti paskatinti diskusijas ir komentarus. Dokumente išreikštos nuomonės nebūtinai atitinka oficialią Lietuvos banko nuomonę“.

⁴ <https://www.lb.lt/uploads/documents/files/2019-06-05%20Lietuvos%20banko%20atsakymas%20-%20D%C4%97I%20mikroduomen%C5%B3%20analiz%C4%97s%20rezultat%C5%B3%20pateikimo.pdf>

palūkanų per tą patį laikotarpį, jei šių paskolų valiuta būtų likusi litais (apie 124 mln. Eur palūkanų).

Be to, paskolų ir indėlių palūkanų normų didėjimas krizės metu negali būti vertinamas selektyviai, t. y. akcentuojant tik vienos iš palūkanų normų rūšies didėjimo pasekmes. Kitaip tariant, paskolų ir indėlių litais palūkanoms didėjant panašiu dydžiu, paskolų turėtojai turėjo mokėti daugiau palūkanų, tačiau kita visuomenės grupė – indėlininkai – patyrė agreguotuoju lygiu panašaus dydžio palūkanų prieaugį.

2019 m. sausio 23 d. siųstame atsakyme⁵ Lietuvos bankas padidėjęs **VILIBOR palūkanas įvertino kaip krizės padarinių išraišką, nes rinkos rodikliai ir turima kita objektyvi informacija nesuteikė pagrindo manyti kitaip.** Atsakyme buvo nurodyta, kad VILIBOR kaitą 2008–2009 m. daugiausia lėmė lito devalvacijos baimės, kurios atsispindėjo ir kitose su litais susijusiose priemonėse, įskaitant Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių pajamingumą, bankų indėlių litais palūkanų normą, Lietuvos kredito rizikos apskaitimo sandorių (angl. *credit default swaps*) kainas. Be to, panašūs ar dar didesni tarpbankinių palūkanų vietinė valiuta lygiai tuo metu vyravo ir kitose ne euro zonos ir fiksuotąjį valiutos kursą turėjusiose šalyse, pavyzdžiui, Latvijoje, Estijoje, Bulgarijoje. Prie išsiųsto atsakymo Lietuvos bankas taip pat pridėjo ir dr. S. Šiaudinio oficialiai publikuotą straipsnį⁶, kuriame pateikta VILIBOR kaitos krizės laikotarpiu analizė ir ekonomine logika paaiškintas kone kiekvienas matomas VILIBOR svyravimas.

2019 m. balandžio 26 d. atsakyme⁷ Lietuvos bankas atsakė į papildomus Komiteto pateiktus klausimus, jam pateikė ir **paviešino⁸ iki to laiko Lietuvos banke parengtą medžiagą, susijusią su VILIBOR rodiklio analize, įskaitant Lietuvos Respublikos institucijoms ir įstaigoms siųstus raštus, Lietuvos banko vidaus raštus ir pažymas, bei atskirų Lietuvos banko tarnautojų pozicijas, išreikštas akademinėse publikacijose, pristatymuose ar rašytiniuose komentaruose.** Taip pat Lietuvos bankas paaiškino, kad kredito įstaigos maržas galėjo keisti tik abiejų šalių susitarimu.

Siekdami dar kartą pasiaiškinti situaciją dėl tarpbankinių sandorių palūkanų, Lietuvos banko vadovai inicijavo papildomą tyrimą⁹, kuris parodė, kad krizės metu netgi keturių rinkų – mažmeninių indėlių, tarpbankinio skolinimo, valiutų apskaitimo sandorių¹⁰ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės išdo vekselių aukcionų – faktinės palūkanos buvo artimos atitinkamos trukmės VILIBOR lygiui. Nagrinėjant atskirų bankų kotiruotes, pagal kurias buvo skaičiuojamas VILIBOR rodiklis, matyti, kad bankai vykdė sandorius, kurių palūkanos buvo artimos to paties banko arba kitos sandorio šalies kotiruotėms. Be to, tyrimas atskleidė, kad kai kurių aukštas VILIBOR kotiruotes teikusių bankų turto ir įsipareigojimų valiutinė struktūra buvo nesubalansuota, t. y. jie būtų patyrę didžiausią nuostolį devalvavus litą, todėl šiems bankams labiau nei kitiems reikėjo skolintis litų, norint šią riziką suvaldyti.

Lietuvos bankas aktyviai bendradarbiavo ir ateityje bendradarbiaus vykdant parlamentinius tyrimus, teikdamas objektyvią informaciją. Pažymėtina, kad parlamentinio tyrimo metu minėtoje 2012 m. vidinėje pažymoje atsispindi neoficiali atskirų Lietuvos banko tarnautojų nuomonė, kuriai pagrįsti trūko argumentų, todėl dokumentas nebuvo priimtas kaip oficialus Lietuvos banko tyrimas ir todėl ši nuomonė nebuvo nurodyta Lietuvos banko 2019 m. sausio 23 d. atsakyme Komitetui dėl VILIBOR pokyčių. Lietuvos bankas skatina nuomonių įvairovę ir ekonomistų diskusijas institucijos viduje, tačiau atskirų tarnautojų požiūris, jei jis nėra pakankamai pagrįstas faktine informacija, negali būti traktuojamas kaip institucijos pozicija. Siūlome į tai atsižvelgti vertinant buvusio Lietuvos banko tarnautojo Tomo Ramanausko pasisakymus, pranešimus ir liudijimą Komiteto tyrime nagrinėjamais klausimais. Pažymėtina, kad minėto tarnautojo objektyvumu verčia abejoti ir dviprasmiška jo padėtis. Kaip skelbiama viešuose buvusio Komiteto pirmininko S. Jakeliūno pasisakymuose¹¹, 2019 m. balandžio mėn. šiam tarnautojui buvo suteiktas pranešėjo statusas, nuo tada jis teikė informaciją, kuri iš esmės yra jo nuomonė, Komitetui, taip pat jis prisidėjo rengiant Komiteto rekomendacijas. Kaip viešai nurodė T. Ramanauskas¹², jis 2019 m. spalio 9 d. liudijo uždarame Komiteto posėdyje. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, T. Ramanausko teikta informacija, pasisakymai ir liudijimas neturėtų būti vertinami kaip nešališki ir objektyvūs.

⁵ https://www.lb.lt/uploads/documents/files/20190111_LB%20atsakymas%20LRS%20BKF%20del%20VILIBOR.pdf

⁶ https://www.lb.lt/uploads/documents/docs/publications/pinigu_studijos_2010_m_nr2.pdf#page=5

⁷ <https://www.lb.lt/uploads/documents/files/news/2019-04-26%20Lietuvos%20banko%20atsakymas%20-%20D%C4%97I%20informacijos%20pateikimo.pdf>

⁸ <https://www.lb.lt/lt/naujienos/lietuvos-bankas-tik-viesumu-ivsengsime-interpretaciju-ir-tendencingu-iskraipymu>

⁹ <https://www.lb.lt/uploads/documents/files/2019->

¹⁰ [TARNAUTOJO%20POZICIJA_VILIBOR%20kotiruotes%20ir%20faktiniai%20tarpbankiniai%20sandoriai.pdf](https://www.lb.lt/uploads/documents/files/2019-04-26%20Lietuvos%20banko%20atsakymas%20-%20D%C4%97I%20informacijos%20pateikimo.pdf)

¹¹ Analizėje naudoti litų ir eurų poros valiutų apskaitimo sandoriai (angl. *foreign exchange swap*), kurie yra panašūs į tarpbankinį skolinimą. Tokių ilgesnės trukmės sandorių buvo sudaryta kur kas daugiau negu įprasto tarpbankinio skolinimo.

¹² <https://www.15min.lt/naujiena/aktuali/nuomones/stasys-jakelunas-netoleruotina-smeizti-praneseja-is-centrinio-banko-18-1215480>

¹² <https://www.15min.lt/naujiena/aktuali/nuomones/tomas-ramanauskas-atsakymas-mykolui-majauskul-del-jo-viesu-smeizikisku-teiginiu-18-1215424>

Papildomai pažymėtina, kad jokie kiti Lietuvos banke dirbantys ekonomistai nebuvo kviešti liudyti Komiteete ir nebuvo išklaudyti.

Papildomai pažymėtina, kad 2019 m. rugpjūčio 2 d. buvo paskelbta, kad Generalinė prokuratūra atsisakė taikyti viešojo intereso gynimo priemonės dėl finansų krizės metais paimtų būsto paskolų palūkanų ir VILIBOR normų ar galimo piktnaudžiavimo jomis, nes prokuratūroje atlikto tyrimo metu negauta objektyvių duomenų, kad konkrečios valstybės institucijos, vykdžiusios finansinių įstaigų, tarp jų ir komercinių bankų, priežiūrą, pažeidė konkrečių teisės aktų nuostatas.¹³ Atkreiptinas dėmesys į tai, kad minėtas Generalinės prokuratūros sprendimas nebuvo apskūstas.

Siūlome atkreipti dėmesį į tai, kad Komiteto tyrime pateikiamose **išvadose neturėtų būti klaidingų kitose šalyse atliktų tyrimų interpretacijų**. Viešojoje erdvėje ne kartą pateikta visuomenę klaidinanti informacija, kad Švedijos institucijos nustatė Švedijos bankų atsakomybę dėl krizės Lietuvoje. Siekdamas įvertinti informacijos pagrįstumą, Lietuvos bankas kreipėsi į Švedijos nacionalinę audito tarnybą, kuri pabrėžė, kad parlamentinio tyrimo metu minėtos Švedijos nacionalinės audito tarnybos 2011 m. parengtos ataskaitos formuluočių interpretacijos neteisingos. Švedijos nacionalinė audito tarnyba paneigė¹⁴, kad jos 2011 m. rengtoje ataskaitoje Švedijos bankai ir bankų priežiūros institucija buvo įvardyti kaip atsakingi už visą krizės raidą Lietuvoje.

Vertinant Lietuvos banko vaidmenį iki ir po finansų krizės, norime atkreipti dėmesį į svarbias, bet dažnai viešose diskusijose neįvardijamas detales. Pirma, norime pabrėžti, kad **Lietuvos bankas iki finansų krizės neturėjo finansinių paslaugų priežiūros ir makroprudencinės politikos įgyvendinimo Lietuvoje mandatų**. Antra, norime priminti, kad **dabartinis Lietuvos banko valdybos pirmininkas dirbti Lietuvos banke pradėjo 2011 m. balandžio 16 d.**, t. y. jau praėjus įvardijamai 2009–2010 m. krizei. Trečia, pasikeitus Lietuvos banko vadovybei ir siekiant nuolatinės tvarios finansinio stabilumo būklės šalyje užtikrinimo **Lietuvos banke buvo įkurtas finansinio stabilumo departamentas, kuris nuolat stebi finansų sistemą, informuoja visuomenę apie sistemines rizikas ir teikia pasiūlymus dėl poreikio taikyti finansinį stabilumą užtikrinančias priemones**. Buvo sukurta ir išplėsta kredito ir nekilnojamojo turto (NT) rinkos disbalansų stebėsenos sąranga, kuri kartu su testavimu nepalankiomis sąlygomis leidžia priimti pagrįstus reguliavimo sprendimus ir užkirsti kelią neatsakingam ir pertekliniam skolinimui bei stiprinti bankų atsparumą. Rengdamas ir viešai pristatydamas metines Finansinio stabilumo apžvalgas bei komunikuodamas kitomis priemonėmis, Lietuvos bankas informuoja visuomenę apie šalies finansų sistemai galinčias kilti rizikas ir turimas priemones rizikoms mažinti. Ketvirta, Lietuvos bankas pagal savo kompetenciją ėmėsi konkrečių ir patikimų teisinių iniciatyvų, kurių įgalinimas užtikrina, kad krizės pamokos nepasikartotų.

Nuo 2012 m. Lietuvoje atskirų sektorių (bankų, draudimo ir vertybinių popierių) priežiūra buvo konsoliduota Lietuvos banke, Lietuvos bankui suteiktas ir šių finansinių paslaugų priežiūros mandatas. Iki tol atskirus sektorius (bankų, draudimo ir vertybinių popierių) prižiūrėjo atskiros institucijos, o būsto ir vartojimo kreditų, mokėjimų paslaugų teikimą – Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba. 2012 m. Lietuvos banke pradėjus vykdyti paslaugų priežiūrą, daugiausia dėmesio buvo skirta įsisenėjusioms problemoms spręsti (pvz., „greitieji“ vartojimo kreditai) ir paslaugoms, kurios tuo metu kėlė didelę riziką vartotojams (pvz., investicinis gyvybės draudimas), reguliuoti. Lietuvos bankas inicijavo Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo tobulinimą ir todėl buvo pasiekta teigiamų pokyčių vartojimo kreditų sektoriuje. Pažymėtina, kad Europos Sąjungoje bendras vartotojų, sudarančių būsto paskolų sutartis, teisių apsaugos mechanizmas ir išsamus tokių būsto paskolų teikimo reguliavimas buvo sukurtas tik 2014 m. vasario 4 d. priėmus vadinamąją būsto kredito direktyvą¹⁵ (angl. *Mortgage Credit Directive*). Lietuvos bankas aktyviai dalyvavo šią direktyvą perkeliant į Lietuvos teisę, o nuo 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojusių Lietuvos Respublikos su nekilnojamoju turtu susijusio kredito įstatymu sureguliuoti būstui kredituoti aktualūs aspektai ir Lietuvos bankui suteikti įgaliojimai vykdyti būsto paskolų sutarčių priežiūrą.

Nuo 2011 m. buvo imamasi aktyvių veiksmų siekiant užkirsti kelią galimam kredito ir NT rinkos disbalansų susidarymui ateityje. 2011 m. rugsėjo 1 d., dar neturint makroprudencinės politikos mandato, tačiau išmokus krizės pamokas ir pasiremiant vartotojų apsaugą reglamentuojančiais įstatymais, buvo patvirtinti Atsakingojo skolinimo nuostatai,

¹³ <https://www.15min.lt/verslas/naujiena/finansai/bliuksta-s-jakeliuno-kova-prokuratūra-negins-viesojo-intereso-del-vilibor-nerado-teisiniu-argumentu-662-1183012>

¹⁴ <https://www.lb.lt/lt/naujienos/svedijos-nacionaline-audito-tarnyba-interpretacija-del-krizes-yra-neteisinga>

¹⁵ 2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/17/ES dėl vartojimo kredito sutarčių dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2008/48/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010.

kuriais būsto paskolų teikėjai įpareigoti atsakingai įvertinti kredito gavėjo gebėjimą gražinti kreditą ir įvestas minimalus 15 proc. pradinio įnašo reikalavimas, maksimalus 40 proc. paskolos įmokos ir per mėnesį gaunamų pajamų reikalavimas, o maksimali paskolos trukmė apribota iki 40 m. Maksimalus 40 proc. paskolos įmokos ir per mėnesį gaunamų pajamų reikalavimas galioja ir teikiant vartojimo kreditus.

Lietuvos bankas, siekdamas, kad finansinio stabilumo apsaugai šalyje užtikrinti galėtų taikyti konkrečias priemones, aktyviai siekė makroprudencinės politikos mandato, jis Lietuvos bankui buvo suteiktas 2014 m. Po metų Lietuvos bankas įvedė papildomas makroprudencines priemones: maksimalų 50 proc. paskolos įmokos ir per mėnesį gaunamų pajamų santykio ribojimą taikant 5 proc. palūkanų normų šoką, iki 30 m. sutrumpino maksimalią paskolos trukmę, visiems bankams pradėtas taikyti 2,5 proc. kapitalo apsaugos rezervas, o sistemiskai svarbiems bankams nustatyti papildomi iki 2 proc. siekiantys kapitalo rezervo reikalavimai. 2017–2018 m., reaguodamas į augantį skolinimą ir aktyvią NT rinką, Lietuvos bankas du kartus padidino anticiklinio kapitalo rezervo normą bankams ir ji nuo 2019 m. vidurio lygi 1 proc. Minėtos makroprudencinės politikos priemonės mažina gyventojų perteklinio įsiskolinimo galimybę ir stiprina finansų sektoriaus atsparumą, taip užtikrinant tvarią finansų sektoriaus raidą ir jos įnašą į ekonomikos augimą. Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatyme 2014 m. įtvirtinta nuostata, kad Lietuvos banko valdybos pirmininkas kartą per metus gali būti kviečiamas į Komiteto klausymus dėl Lietuvos banko vykdomos makroprudencinės politikos¹⁶. Nors Lietuvos bankas siekė, kad šie susitikimai vyktų, kvietimo pristatyti, kaip vykdoma makroprudencinė politika, sulaukė tik kartą, 2019 m. vasario 4 d. įvyko klausymai¹⁷ šia tema. Be to, Lietuvos banko valdybos pirmininkas du kartus per metus teikia Seimui pranešimus apie pagrindinio tikslo įgyvendinimą, finansų rinkos būklę ir funkcijų vykdymą, kuriuose taip pat apžvelgiama šalies ekonomikos ir finansų sektoriaus raida.

Lietuvos banko 2011–2018 m. priimti sprendimai dėl bankų ir kredito unijų veiklos tęstinumo užtikrino, kad Lietuvos finansų sektorius būtų saugus ir patikimas, nepaveldėtų anksčiau susikaupusių problemų. Sustabdyta didžiausią grėsmę finansų sistemai kėlusią AB banko SNORAS (2011 m. lapkričio mėn.) ir AB Ūkio banko (2013 m. vasario mėn.) veikla. Komercinių bankų sektorius šiandien yra skaidrus ir saugus, visi bankai su atsarga viršija nustatytus reikalavimus. Lietuvos bankas inicijavo ir įgyvendino kredito unijų reformą, nes šio sektoriaus veiklos modelis neatitiko kooperatinio, trūko tvaraus kapitalo, sektorius negebėjo dirbti pelningai, kredito unijos neretai prisiimdavo nepasvertai daug rizikos. 2016 m. viduryje Lietuvos Respublikos Seimas priėmė teisės aktus, reikalingus struktūrinei kredito unijų sektoriaus reformai įgyvendinti, ir nuo 2018 m. kredito unijų sektoriaus veikla yra iš esmės pertvarkyta, atlikti reikalingi priežiūriniai veiksmai, kad sektorius nepaveldėtų ankstesnėje sistemoje sukauptų problemų. Kredito unijų sektorius dirba pelningai ir siekiama, kad palaipsniui taptų rimta atsvara bankų sektoriui, ypač regionuose.

Apibendrinami norime pabrėžti, kad siekiant objektyvumo ir visapusiško informacijos įvertinimo Komiteto tyrime formuluojamose išvadose ir rekomendacijose turi būti atsižvelgiama ne į selektyvius informacinius šaltinius, bet į Komitetui pateiktos informacijos visumą, įskaitant Lietuvos banko siūstus faktinius duomenis, skaičiavimus ir nuorodas į atliktus tyrimus bei Lietuvos banko iniciatyvius sprendimus, kai kurie iš jų buvo minėti šiame rašte. Kartu norime pabrėžti, kad Lietuvos bankas yra pasirengęs tęsti bendradarbiavimą siekiant atlikti objektyvų tyrimą.

Valdybos pirmininko pavaduotojas,
pavaduojantis Valdybos pirmininką

Asta Kuniyoshi

¹⁶ Nuo 2014 m. rugsėjo 18 d. tai numato Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymas (51¹ straipsnio 2 dalis).

¹⁷ https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=15877&p_k=1&p_t=264084